

א) וְיָלַד לַחֲמֹנִי וְעַיִן תּוֹרִיטָא וּמְלַאֲחֵי בְּחוּם קְדוּשָׁתִי כִּי: ד"ה ורבי אלעזר ורבי העשיון משנה זו בזה"ל המדיר חמנו הגאה ממנו והוא רוצה ורבי, ב) וְעִינִין לְדָבָר פִּי: א) ב"צ דף גא: וע"ש חוס' ד"ה בַּחֲמֵנָה.

תורה אור השלם

1. וְאִשְׁרָךְ יָבֵא אֶת רַעְיוֹהוּ בְיַעֲר לְחֹטֵב עֵצִים וְגִדְוָהָהּ יָדוּ בַּגְּרָן וְכִרְתַּת הָעֵץ וְקָשַׁל הַבְּרוּזִל מִן הָעֵץ וּמִקְצָא אֶת רַעְיוֹהוּ וְזָמַת הוּא יָנוּס אֶל אֶחָת הַקְּעָרִים הָאֵלֶּה וְיָדִי: דברים יט ה

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ר"מ ורבי לרבויו מי שהוא בלא ראות העין דלא אמר מקצת ידיעה לאו ככל ידיעה וימנא וכו' לאו ככל ידיעה לא יהא גולה וכו' ומקצת ידיעה ככל ידיעה ולא יפר וכו' ככל ידיעה כ"ל ומינות בלא ראות נמחק והד"ל: ב) ד"ה אמר רבא וכו' ככל ידיעה פליגי אלא בדרוקא דקרא: א) ד"ה לא שנו וכו' אע"ג דחתנו מודר הגאה:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה הנודר וכו' בדקמנא מעיבתהו. וי"ן בחוס' טס:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) בהר"ן ד"ה וסומא כו' וכן סוגיא מיתלפא התם צפרק ואלו הן הגולין. י"ב ע"י ספר תמשה שיטות בחזושי ריטבי"א לנכות ט' ע"ג ותצין כוונת הר"ן צמ"ש דהך סוגיא מהמתמלפות היא:

פירוש הרא"ש

ומשני הבא מעניניה דקרא בו. כלומר לעולם ר"מ אויל חמר משמעויה דקרא ואי לא כתיב אלא בלא ראות הוה ממעט סומא אלא משום דכתיבי חר מיעוטי מרבה סומא

הלכך גבי גדר נמי אויל חמר משמעות דקרא וכוון שלא ידע שיש מפירין לא היו קוים אבל סיפא כיון שידע שיש מפירין אע"פ שלא ידע שהוא גדר מכל מקום היה לו להפיר ומה שכתבו בצפרים והבא מעניניה דקרא רבי מאיר סבר כיון שיש מעוטי לך במתנה ואע"פ שחתנו נהנה מהן שזן את אשתו התנן לעיל וזן את אשתו:
ובלבד שלא ידא לבצעליך רשות בהן. אה לאו הכי אסור אע"פ שנתנן לאשתו ולעיל דתנן דנתן מתנה לאחר מותר המודר ליהנות ממנו שאני הבא שהבעל וכוה בפירות המתנה שנתנין לאשתו הוי כאילו נתן לבעל:
גב' לא שנו אלא דאמר לה מהו שאת נושאת ונותנת לפיך. הכי פירש מה שאמר בתחלה המעות הללו נתונין לך במתנה דלא הוי מתנה לכל דבר אלא למה שפירש הילכך אהני נמי מה שאמר ע"מ שאין לבצעליך רשות בכן: אבל אמר

רש"י

כדכתיב ואשר יבא את רעהו ציער דהוה ידיע ליה (אצל) סומא אע"פ שלא ראהו ששם הוא על ידי שמיעה ידע שהוא לשם ונימנא דחייב גלות להכי אינטרין קרא בלא ראות פרט לסומא דאינו חייב גלות:
ט) **רבי מאיר אומר בלא ראות** דהא אינו רואה והיינו דלינטרין קרא לרבויו מי שהוא בלא ראות א) בלא ראיית העין דלא אמר מקצת ידיעה בכלל ידיעה וימנא דהואיל ומקצת ידיעה לאו בכלל ידיעה לא יהא גולה

להכי אינטרין לן ריבויא דקרא לחייבו גלות וקשיא דר"מ אדר"מ דזמנני' קאמר רבי מאיר מקצת ידיעה בכלל ידיעה ולא יפר והכא קאמר לה לא אמרינן מקצת ידיעה בכלל ידיעה:
אמר רבא לא קשיא הכא מעניניה דקרא. גבי רוצח לאו צמקת ידיעה א) בכלל ידיעה פליגי אלא מדיוקא דקרא דדייק הכי:
רבי יהודה סבר כל דבר מיעל ליער הוא. כל מי שיכול ליכנס ליער גולה ואפי' סומא צמשמע ואתא בלא ראות דלא אינטרין דכי היכי דמתרבי מזבלא ראות מתרבי נמי מיער והוי רבוי אחר רבוי ואין רבוי אחר רבוי אלא למעט ובלא ראות מנמעט לסומא:
כל דבר מידע הוא. כלומר כל שיש לו ידיעה כשזורק אבן להיכן נופלת וסומא לאו

צר מידע הוא:
ואי אמרם בלא ראות פרט לסומא. דאינו גולה הוי מיעוט אחר מיעוט מבלי דעת ובלא ראות ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ואתא בלא ראות ומרבה סומא:
גב' לא שנו. דיכול ליתן לה אע"ג א) דהוא מודר הגאה ממנו אלא דלחמר לה צענין זה אין לך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לתוך פיך דכיון דלחמר לה הכי לא קנה בעל ויכול ליהנות מהן דמשל אשתו הוא אוכל:
אבל אמר לה מה שסרטי עשי בהן. אע"ג דלחמר לה שאין לבצעליך רשות בהן דמי כמי שקנה הבעל מיד האב דיך אשה כיד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי שהרי הרשה לה בהן לעשות מהם כל דבר ואסור הבעל בהן:
ושמואל ואומר אפילו אמר לה מה שסרטי כו'. קסבר לא אמרינן יד אשה כיד בעלה:

לה הבעל מזונות הקצובין לה וזמנמה והומירה אין לו לבעל צאותו מותר כלום וכדלחמר צפרק מי שאמר הריני נויר (מיר דף מד:) *צדקמנא מעיסתה כל שכן בצוניה אחר שאין לו לבעל שום זכות צאותן המזונות הקצובין לה משום הכי תני והוא רוצה לתת לבתו מעות שיהו מנאין להוציא אותן בחפציה וצכי ה"ג יש לו לבעל זכות בהן וכדאיתא צפ' חזקת הבתים* דלמרינן התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות נמלא זה נהנה מחמיו שהדירו הגאה לפיכך נריך שיאמר לה הכי המעות האלו נתוניים לך במתנה ובלבד שלא יהא לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפיך. ודוקא דלחמר לה הכי תרי לישני אבל אמר אין לבצעליך רשות בהן בלחוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דלחמר יד אשה כיד בעלה כדמוקי לה בגמרא. וכי תימא אס כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת נותנת לפיך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה וכוה בנכסים כלל עד שמתן אותם לתוך פיה הכי צאותה שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת נושאת ונותנת לפיך אבל אי אמר לה אלא מה שאת מתכסה ויכולא בו לא מהני וקני יתהון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין צשיחודן לה לאחיה דבר שיהיה דלא קנה יתהון בעל כיון שאף לה לא הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד:
גב' לא שנו אלא דאמר לה מה שאם נוספת לפיך. כלומר כלישנא דמתני' דלחמר לה תרתי על מנת שאין לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפיך צכי האי גוונא בלחוד הוא דלא קנה יתהון בעל משום שמה שתרצי עשי לא מהני

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

ר"ן

פח.

אדרצה אחי שפיר דהכא והתם צבירא ליה דמקצת ידיעה לאו ככל ידיעה אבל דרבי מאיר אדרבי מאיר קשיא דהא צרישא מודה ר"מ דיפר ציוס שלאחריו אע"ג דאיכא מקצת ידיעה דהיינו שידוע שיש נדרים אלמנא מקצת ידיעה לאו ככל ידיעה דמאי דלחמר צסיפא לא יפר היינו משום דכיון שידוע שיש מפירין ידיעה גמורה חשיבא ליה אבל היכא דליכא אלא מקצת ידיעה כרישא לאו כידיעה חשיבא ליה והכא אמר לרבות את הסומא אלמנא חשיבא ליה מקצת ידיעה ככל ידיעה. וקשה לי מאי קשיא שאני הכא דקראי דייקי הכי וכי תימנא הכי פריך נגמר מינה א"כ מאי קא משני רבא הכא מענינא דקרא וי"ל דסבירא לן דלאו מקרא דייקי הכי ר' יהודה ור"מ דקרא משמע הכי ומשמע הכי אלא מר לחמר סבריה ומר לחמר סבריה וכל חד מסמיך ליה אקרא צאסמכתא צעלמא ומש"ה פריך מינה ומשני רבא דלאו כדקס"ד דצבצרא צעלמא תלו אלא הכא מענינא דקרא וליכא למימר נגמר מיניה דנדרים ורוצח לא שייכי כלל. ול"ג הכא מענינא דקרא והכא מענינא דקרא דליתיה צעיקר נסחי ולמאן דגרים ליה מעיקרא פרכינן נגמר מינה ומשני דהתם דייקי קראי הכי והכא דייקי איפכא:
הכא

מענינא דקרא. לעולם לית ליה לרבי מאיר מקצת ידיעה ככל ידיעה ושאיני הכא גבי סומא שהרג צשוגג דרבייה קרא בלא ראות פרט לסומא דמשמע שאינו רואה כאן אבל רואה צמקוס אחר:
וסומא לאו צר מידע הוא. שאינו יכול לידע ולכוין מקום חבירו ממש ואי אמרת בלא ראות פרט לסומא מבלי דעת נפקא ליה הילכך הוה ליה מיעוט אחר מיעוט ואינו אלא לרבות. והך סוגיא מיחלפא התם צפרק ואלו הן הגולין א:
במתני' הנודר הגאה מחסו והוא רוצה לתם מעוט לצפו. הא דתני מעות משום דאי יהיב לה מזונות אין נריך לומר לה כלום לפי שאין לבעל זכיייה בהן והיינו דתנן צפרק אין בין המודר (לעיל דף למ.) וזן את אשתו ולא הכריכוהו לומר ובלבד שלא יהא לבצעליך רשות בהן משום דכיון דליהו זנה צמקוס הבעל לית ליה לבעל שום זכות צאותן מזונות שהרי אפי' נתן

לבעל צאותו מותר המודר ליהנות ממנו ואע"פ שחתנו נהנה מהן שזן את אשתו התנן לעיל וזן את אשתו:
ובלבד שלא ידא לבצעליך רשות בהן. אה לאו הכי אסור אע"פ שנתנן לאשתו ולעיל דתנן דנתן מתנה לאחר מותר המודר ליהנות ממנו שאני הבא שהבעל וכוה בפירות המתנה שנתנין לאשתו הוי כאילו נתן לבעל:
גב' לא שנו אלא דאמר לה מהו שאת נושאת ונותנת לפיך. הכי פירש מה שאמר בתחלה המעות הללו נתונין לך במתנה דלא הוי מתנה לכל דבר אלא למה שפירש הילכך אהני נמי מה שאמר ע"מ שאין לבצעליך רשות בכן: אבל אמר לה הכי תרי לישני אבל אמר אין לבצעליך רשות בהן דמי כמי שקנה הבעל מיד האב דיך אשה כיד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי שהרי הרשה לה בהן לעשות מהם כל דבר ואסור הבעל בהן:
ושמואל ואומר אפילו אמר לה מה שסרטי כו'. קסבר לא אמרינן יד אשה כיד בעלה:

לה הבעל מזונות הקצובין לה וזמנמה והומירה אין לו לבעל צאותו מותר כלום וכדלחמר צפרק מי שאמר הריני נויר (מיר דף מד:) *צדקמנא מעיסתה כל שכן בצוניה אחר שאין לו לבעל שום זכות צאותן המזונות הקצובין לה משום הכי תני והוא רוצה לתת לבתו מעות שיהו מנאין להוציא אותן בחפציה וצכי ה"ג יש לו לבעל זכות בהן וכדאיתא צפ' חזקת הבתים* דלמרינן התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות נמלא זה נהנה מחמיו שהדירו הגאה לפיכך נריך שיאמר לה הכי המעות האלו נתוניים לך במתנה ובלבד שלא יהא לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפיך. ודוקא דלחמר לה הכי תרי לישני אבל אמר אין לבצעליך רשות בהן בלחוד לא מהני דמתני' רבי מאיר היא דלחמר יד אשה כיד בעלה כדמוקי לה בגמרא. וכי תימא אס כן כי אמר לה נמי אלא מה שאת נותנת לפיך אמאי מהני היינו טעמא משום דכיון שאין אשה וכוה בנכסים כלל עד שמתן אותם לתוך פיה הכי צאותה שעה אין הבעל יכול לזכות בהן ולפי זה דוקא כי אמר לה מה שאת נושאת ונותנת לפיך אבל אי אמר לה אלא מה שאת מתכסה ויכולא בו לא מהני וקני יתהון בעל. ואיכא מ"ד דהוא הדין צשיחודן לה לאחיה דבר שיהיה דלא קנה יתהון בעל כיון שאף לה לא הקנה לגמרי אלא לאותו דבר בלבד:
גב' לא שנו אלא דאמר לה מה שאם נוספת לפיך. כלומר כלישנא דמתני' דלחמר לה תרתי על מנת שאין לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפיך צכי האי גוונא בלחוד הוא דלא קנה יתהון בעל משום שמה שתרצי עשי לא מהני

לה הבעל מזונות הקצובין לה וזמנמה והומירה אין לו לבעל צאותו מותר כלום וכדלחמר צפרק מי שאמר הריני נויר (מיר דף מד:) *צדקמנא מעיסתה כל שכן בצוניה אחר שאין לו לבעל שום זכות צאותן המזונות הקצובין לה משום הכי תני והוא רוצה לתת לבתו מעות שיהו מנאין להוציא אותן בחפציה וצכי ה"ג יש לו לבעל זכות בהן וכדאיתא צפ' חזקת הבתים* דלמרינן התם ילקח בהם קרקע והבעל אוכל פירות נמלא זה נהנה מחמיו שהדירו הגאה לפיכך נריך שיאמר לה הכי המעות האלו נתוניים לך במתנה ובלבד שלא יהא לבצעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת לפיך. ודוקא דלחמר לה הכי תרי לישני אבל אמר אין לבצעליך רשות בהן דמי כמי שקנה הבעל מיד האב דיך אשה כיד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי שהרי הרשה לה בהן לעשות מהם כל דבר ואסור הבעל בהן:
ושמואל ואומר אפילו אמר לה מה שסרטי כו'. קסבר לא אמרינן יד אשה כיד בעלה:

עין משפט ו גר מצוה

גא א מוי פ"ו מהל' נדרים הל"ו נוש"ע יו"ד ס' רכב ספי' ח:
גב ב מוי טס ופי"ג מהל' וזיה ומתנה הל"ד סמג לאוין רמב ועשין פב נוש"ע טס ונוש"ע אה"ע ס' פה סעי' יא:

תוספות

בבלי דעת. שאני יודע שהאחר אלנו וסומא לאו צר מידע הוא שאני יכול לראות אם חבירו עמו אם לאו דלוי' רבי מאיר חמר משמעויה דקרא כמו צמתינות דלחמר לא קרינא כאן ציוס שמעו והמריש הואיל וסבור שאני יכול להפיר:
ואי אמרת בו. אלא שמע מינה בלא ראות לרבות את הסומא דמורא הוא לרבויו דהאי [הין] ולפירוש זה לא משמעותא לא משמעת [הין] ולפירוש זה לא ספריס והבא מעניניה דקרא ושמע אישה וי"ס דלא גרסינן:
הסבור חתנו בו. נתיניב לך במתנה. ואש"ג דנהנה הוא דבדר אין זה אלא גורס הגאה צמתן (לעיל ד' למ.) וזן אשתו ובניו:
לא שנו אלא דאבורא לה מה שאת נושאת ונותנת לתוך פיך. דלא הויה חמתנה שזה לכל דבר הילכך אס אמר לה ע"מ שאין לבצעליך רשות בהם לא קנה הבעל אבל לחמר לה מה שתרצי עשי קני יתהון בעל וכי סדר לחמר לה על מנת שאין לבצעליך רשות בהם לא לחמר (לה) כלום דיך אשה כיד בעלה דמיה שנתנם לה לעשות כל מה שתרצה קנאתם בעל אבל כי לחמר לה מה שאת נושאת ונותנת לפיך דמתנה לא הויה גמורה לא אמרינן יד אשה כיד בעלה ופרי"ת דהלכה כרב לגבי שמואל דהיינו צאסורי והלכה כרבי מאיר דרב קאי כוותיה הארסמי צפ"ק דקידושין (דף עג: ד"ה ור"א):